

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

โดย

องค์การบริหารส่วนตำบลเกษร

อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

โดย องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะรอ

อำเภอราษีไศล จังหวัดยะลา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ รัฐต้อง (๑) อนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณี อันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะ สำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย ภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย สามารถปรับประยุกต์หลักธรรม คำสอนทางศาสนาเข้ากับชีวิตได้อย่างเหมาะสม สร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคม และธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุค

สำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะรอ ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้จัดทำโครงการสำรวจฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่นเพื่อให้ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจาก ชุมชน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน หรือ ปราชญ์ท้องถิ่น ต่อไป

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้าน คิดค้นขึ้น แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไข พัฒนา แก้ปัญหา เป็นทั้งสติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความครอบคลุมเนื้อหาสาระและแนวทางดำเนินชีวิตใน วงกว้าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์ความรู้ใน หลายวิชา ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(๒๕๔๑) ได้จำแนกไว้รวม ๑๐ สาขา คือ

๑. สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะ และ เทคนิคด้านการเกษตร กับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตร เป็นต้น
๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จัก ประยุกต์ใช้เทคโนโลยี สมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิตเพื่อ เชลลอกการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรม อันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้ง การผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่ม หัตถกรรม และอื่น ๆ เป็นต้น
๓. สาขาการแพทย์ไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกัน และรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดย เน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้
๔. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับ การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากคุณค่าของ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
๕. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการค่าการสะสมและบริการกองทุน และธุรกิจชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตรา และโภคทรัพย์ เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน
๖. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกัน คุณภาพชีวิต ของคนให้เกิด ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม
๗. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะ สาขาต่าง ๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น
๘. สาขาจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารการจัดการดำเนินงาน ด้านต่าง ๆ ทั้ง ขององค์กรชุมชน องค์กรทางสังคมอื่น ๆ ในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้าน ระบบผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน เป็น ต้น กรณีของการจัดการศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขา การจัดการที่มีความสำคัญ เพราะการจัด การศึกษาเรียนรู้ดี หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ พัฒนา และถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิผล
๙. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงาน เกี่ยวกับด้านภาษา ทั้ง ภาษาถิ่น ภาษา โบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท
๑๐. สาขาศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์และ ปรับใช้หลักธรรม คำสอนทางศาสนา ความเชื่อ และประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่า ให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคล และ สิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ ประเพณีบุญประเพณีข้าว เป็นต้น

ประเพณี/วัฒนธรรม ในพื้นที่ตำบลเกาะร่อ
อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

ประเพณี วัฒนธรรมของตำบลเกาะร่อ เป็นการปฏิบัติที่มีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทางศาสนาเป็นส่วนใหญ่ เช่น วันอาซูรอ เมาลิด เดือนรอมฎอน การเอี้ยะตีกาฟ ๑๐ วันสุดท้ายเดือนรอมฎอน วันรายอิฎิ้ลฟิตรี อี้ฎิ้ลอัฎฮา ฯลฯ

แยกตามประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลเกาะร่อ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

๑. ด้านการเกษตร

ลำดับที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	การทำนาแบบดั้งเดิม	นายรอเฮง เต็ง	๕๐ หมู่ที่ ๒

๒. ด้านหัตถกรรม สิ่งประดิษฐ์ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	ทอเสื่อใบจาก/ใบเตย	นางสาวสีดีหะวอ ประเปะ	๖๒/๑ หมู่ที่ ๗
๒	ทอเสื่อใบเตย	กลุ่มสตรีทอเสื่อใบเตย	หมู่ที่ ๔ บ้านพะปุงเงาะ

๓. ด้านอาหาร เครื่องดื่ม สมุนไพรและยารักษาโรค

ลำดับที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	กล้วยฉาบหักมุก	นางสาวซูรียะ เจ๊ะอาแว	๒๙/๒ หมู่ที่ ๓
๒	ไอศกรีมโบราณ	นางสาวแมะกลือซง อารียู	๕๔/๑ หมู่ที่ ๔
๓	ไอศกรีมโบราณ	กลุ่มอาชีพทำไอศกรีมโบราณ	หมู่ที่ ๑ บ้านเกาะร่อ
๔	ขนมโบราณ	กลุ่มสตรีทำขนมโบราณ	หมู่ที่ ๒ บ้านปาแตทรายอ

๔. ด้านการแพทย์แผนไทย

ลำดับที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	แพทย์แผนไทย	นายแวยูนี หะรง	๔๘/๒ หมู่ที่ ๒
๒	นวดโบราณ	นายมะหะมะ อารียู	๓๑ หมู่ที่ ๔
๓	นวดโบราณ	นายอาแซ อารียู	๓๑/๕ หมู่ ๔

๕. ด้านศิลปกรรม

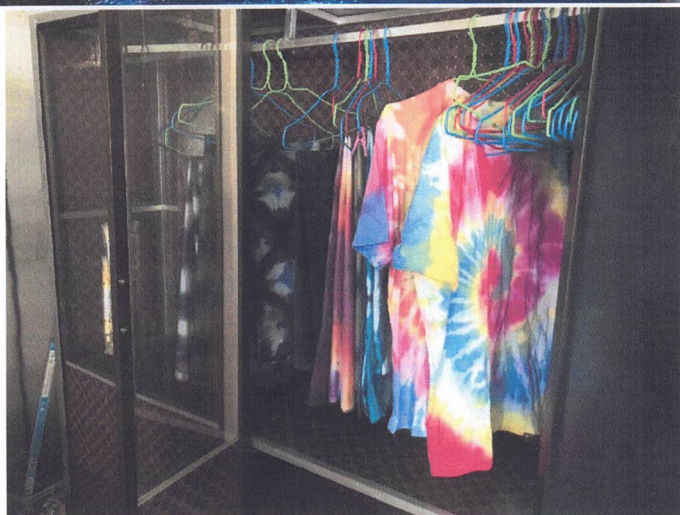
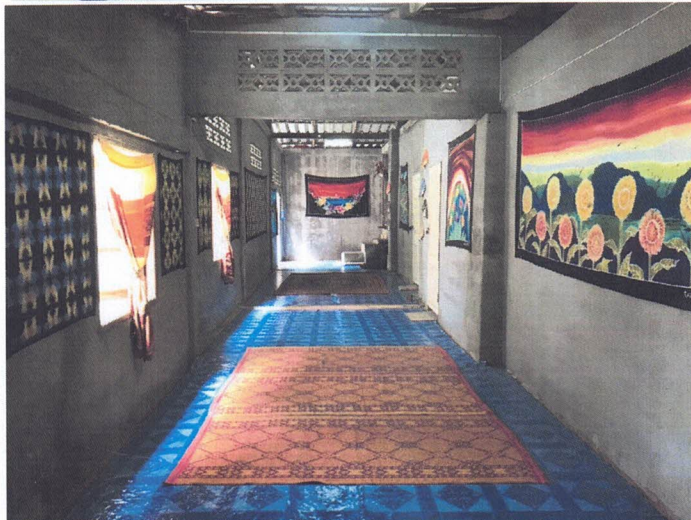
ลำดับที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	ผ้าบาติก	นายมะหะมะ อารียู	๓๑ หมู่ที่ ๔
๒	ผ้าบาติก	กลุ่มเยาวชนทำผ้าบาติก	หมู่ที่ ๔ บ้านพะปุงเงาะ

๖. ด้านศาสนา วัฒนธรรม

ลำดับที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	พิธีกรรมทางศาสนา	นายกอเซ็ง อาแด	๓๗/๑ หมู่ที่ ๔
๒	ปัญญาสี่ลัด	นายแวหะมะ แวอี้แด	๕๗/๓ หมู่ที่ ๔

กลุ่มเยาวชนทำผ้าบาติก

ที่ตั้งกลุ่ม หมู่ที่ ๔ บ้านพะปุงเงาะ ตำบลเกาะรอ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา
ชื่อประธานกลุ่ม นายอาหามะ อารีโย จำนวนสมาชิกกลุ่ม ๒๐ คน

กลุ่มเยาวชนทำผ้าบาติก

ที่ตั้งกลุ่ม หมู่ที่ ๔ บ้านพะปุงเงาะ ตำบลเกาะรอ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา
ชื่อประธานกลุ่ม นายอาหามะ อาเรียว จำนวนสมาชิกกลุ่ม ๒๐ คน

ส่งเสริมกลุ่มอาชีพทำไอศกรีมโบราณ

สถานที่ตั้งกลุ่ม บ้านเกะรอ หมู่ที่ ๑ บ้านเกะรอ ตำบลเกะรอ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

ประธานกลุ่ม นางรอกาย๊ะ สามะ สมาชิกกลุ่มจำนวน ๒๐ คน

อบต.เกะรอ สนับสนุนอุปกรณ์ในการทำไอศกรีม/สนับสนุนจัดส่งออกร้านจำหน่ายตาม

งานต่างๆ/ประชาสัมพันธ์สินค้า

ส่งเสริมอาชีพการทำไอศกรีมโบราณ

ส่งเสริมการละเล่นพื้นบ้าน
“การละเล่นปญจสีต”

สนับสนุนกลุ่มสตรีทำขนมโบราณ

ที่ตั้งกลุ่ม หมู่ที่ ๒ ตำบลเกระรอ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

ชื่อประธานกลุ่ม นางสาวปิยะ สะออง จำนวนสมาชิกกลุ่ม ๒๐ คน

อบต.เกระรอให้การสนับสนุนในการจัดอบรมให้ความรู้ ประชาสัมพันธ์ และออกร้านตามงานต่างๆ

